

MUHASEBE BÜROLARINDA BİLGİSAYAR VE İNTERNET KULLANIMININ FAYDALARI İLE İŞYERİ ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLER: BİR ALAN ARAŞTIRMASI

Yrd. Doç. Dr. Zeynep HATUNOĞLU

KSÜ İİBF İşletme Bölümü

Doç. Dr. İsmail BAKAN

KSÜ İİBF İşletme Bölüm Başkanı

Özet

Genel anlamda işletmeler bilgi teknolojilerini müşterilerine değer sunmak, mevcut müşterilerini muhafaza etmek ve yenilerini kazanmak için kullanırlar. Muhasebe bürolarının mükelleflerin beklentilerine cevap verebilmeleri, onlara değer katabilmeleri, bunu zamanlı ve en uygun maliyetle yapabilmeleri ve faaliyetlerini etkin olarak sürdürebilmeleri bilgi teknolojisi araçlarını etkin olarak kullanabilmelerine bağlıdır. Bu çalışmada muhasebe bürolarının özelliklerine bağlı olarak bilgisayar ve internet kullanımından sağladıkları yararları algılama biçimleri arasında bir farklılık olup olmadığı saptanmaya çalışılmaktadır. Çalışma sonunda, muhasebe bürolarının bilgi teknolojisi araçlarını kullanım yoğunlukları arttıkça, sağladıkları faydaların da arttığı ancak bilgisayar ve internetten yeterince yararlanmadıkları saptanmıştır. Ayrıca, muhasebe bürolarının özelliklerine bağlı olarak bilgisayar ve internet kullanımının sağladığı faydaların bir kısmına ilişkin algı farklılığı bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe büroları, bilgisayar, internet, işyeri özellikleri

THE RELATIONSHIPS BETWEEN THE BENEFITS OF USING COMPUTER AND INTERNET AND THE ACCOUNTING OFFICE'S FEATURES: AN EMPIRICAL STUDY

Abstract

In general, businesses use information technologies to present value to its customers, to get current customers' commitment and to gain new customers. The ability of accounting offices to facilitate efficiently and to answer customers's expectations and to add value to them in appropriate time and in the most appropriate cost depends on the efficiently usage of information technologies. In this study, it is expected to determine if there is a difference between the perceptions of accountants in the usage of computer and internet depending on accounting offices's features. According to the result, the accounting offices do not use the information technology tools efficiently but when its usage increases, gained values also increases. Also, the results show that there are some differences with respect to perception related to the computer and internet among the respondents of this study.

Keywords: Accounting offices, computer, internet, accounting offices's features

Giriş

Faaliyet gösterdikleri sektörler farklı olsa da tüm işletmeler çok çeşitli alanlarda bilgiye ihtiyaç duyarlar. Bu bilgiler kurum içi ve kurum dışı bilgiler olmak üzere iki türdür. İşletmeler bilgi teknolojilerinden interneti kullanmak suretiyle kurum dışı bilgilere, intranet olarak adlandırılan kurum içi ağ sistemini kullanmak suretiyle de işletme içi bilgilere zamanlı olarak, en az maliyetle ulaşabilme ve istenen bilgiyi istenildiği zamanda ilgili çıkar gruplarına ulaştırabilme imkanına sahiptirler.

İşletmelerin tam kapasite ile verimli ve ekonomik bir şekilde çalışabilmeleri, dünya standartlarında mal ve hizmet üretebilmelerine ve satabilmelerine bağlıdır. Dünyadaki benzer kuruluşlarla rekabet edebilmeleri ise çok çeşitli alanlarda bilgiye, ihtiyaç duydukları anda erişebilmeleri ile doğrudan ilişkilidir (Çapar, 2000: 221). Bilgi teknolojileri (BT) bilgiye erişimde önemli boyutta kolaylık sağlamaktadırlar. İşletmeler günümüzde bilgi teknolojilerinden yoğun bir şekilde yararlanma yolunda uğraş vermekte ve bu yararlanmalar sonucunda çeşitli pozitif çıktılar elde etmektedirler. Bu bağlamda işletmelerde bilgi teknolojisi kullanımı ile gerçekleşen en önemli değişim, bilgisayar ortamındaki veri toplama ve analiz etme sürecinin zaman ve mekan sınırlaması olmadan gerçekleşmesidir (Rodoplu, 2008:412). Bir işletme ne kadar fazla bilgiyi ne kadar hızlı bir şekilde edinebilirse, yüksek verim ya da rakiplerine karşı avantaj elde etmek için karar verme sürecini de geliştirebilecektir (www.sc.ehu.es). Bu anlamda muhasebe büroları bilgi teknolojilerinden ne kadar fazla fayda sağlarsa o kadar fazla mükellef memnuniyeti yaratabilecek, mükellef dönüşüm oranları düşecek ve rakiplerine karşı üstünlük sağlayabileceklerdir.

Ülkemizde son yıllarda yapılan düzenlemeler ile muhasebe sisteminin bir bütün olarak bilgisayar ve internet ortamına aktarılmasını sağlayacak uygulamalar başlatılmıştır. Bunlar elektronik imza (e-imza), elektronik beyanname (e-beyanname), elektronik bildirge (e- bildirge), fatura ve defterlerin elektronik ortamda tutulması ve web tabanlı merkezi muhasebe programı LUCA örnek olarak verilebilir (Uyar, 2008). Aynı zamanda TTK yasa tasarısında her işletmenin bir web sitesine sahip olması gerektiği belirtilmekte ve 21 Kasım 2007 tarihinde 26707 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Mesleğe İlişkin Haksız Rekabet ve Reklam Yasağı Yönetmeliğinin 22. maddesinde ise 'Meslek mensupları, mesleki faaliyetlerini internet üzerinden sürdürmek, iş sahiplerini bilgilendirmek, mesleki makalelerini ve bilimsel çalışmalarını yayınlamak amacıyla internet sitesi kurabilir' ifadesi yer almaktadır. Meslek mensupları bilgi teknolojisi araçlarından gerek temel görevlerini yerine getirme gerekse de verimliliği artırma ve rekabet üstünlüğü sağlamak açısından faydalanılabilmektedir.

Bu çalışmada muhasebe bürolarının özelliklerine bağlı olarak bilgisayar ve internet kullanımından sağladıkları yararları algılama biçimlerinde bir farklılık olup olmadığı saptanmaya çalışılmaktadır. İşyeri özellikleri olarak 'muhasebe bürosunun

faaliyette bulunduğu süre', 'personel ücretlerine ayırdığı gelir payı', 'mükellef dönüşüm oranı', 'muhasabe bürosunun sunduğu hizmetler', 'mükelleflerin beklentilerine cevap verme' gibi faktörler esas alınmıştır.

Çalışmada öncelikle literatür bilgileri verilmiş, ardından araştırma yöntemi ve hipotezleri hakkında bilgi verilerek araştırma bulguları anlatılmıştır.

Bilgisayar ve İnternet Kullanımından Sağlanan Faydalar ve İşyeri Özellikleri

Günümüzde bilgi sistemleri işletmelerin rekabet üstünlüğü sağlamalarında kritik rol oynamaktadırlar. İşletmeler bilgi sistemlerini etkin bir biçimde kullanarak; verimlilik artışı sağlayabilmekte, maliyetlerini azaltabilmekte, yeni ürünler, hizmetler ve süreçler geliştirerek rakiplerine karşı üstünlük elde edebilmektedirler (Tekin, Zerenler ve Bilge, 2005:117).

Wright, Smith, Jesser ve Stupeck'e göre (1994:4), bir işletme rekabet üstünlüğü elde edebilmek için, müşterilerine yüksek değer sunmalı veya daha düşük bir maliyette karşılaştırılabilir değer yaratmalı ya da her ikisini birden yapmalıdır. Muhasebe büroları kar amacı güden hizmet işletmeleridir ve mükellefler de muhasebe bürolarının müşterisi konumundadırlar. Muhasebecilerin faaliyetlerini etkin bir biçimde yapabilmeleri ve rekabet avantajı sağlayabilmeleri için mükelleflerinin beklentilerine cevap verebilme, onlara değer katabilme ve bunu zamanlı ve en uygun maliyetle yapabilmeleri yetisine sahip olmaları gerekir. Bir başka ifadeyle, muhasebe büroları sundukları hizmetleri rakiplerine göre farklılaştırabildikleri ve en iyi hizmeti, en az maliyetle, kesintisiz bir şekilde sundukları zaman rekabet üstünlüğü elde edebileceklerdir. Bu bağlamda, bilgi teknolojisi işletmenin başarısı ve varlığını sürdürmesi için yarattığı olanaklar ve sağladığı fırsatlarla küçük ve orta ölçekli işletmeler (www.iibf.ogu.edu.tr; İsmail, Abdullah ve Tayib, 2003:20) olarak nitelendirilebilen muhasebe büroları için kritik bir önem taşımaktadır. Bilgi teknolojileri sadece muhasebe işletmelerinde değil diğer işletmelerde de örneğin turizm işletmeleri için de önem taşımaktadır. Buhalis (1998) tarafından yapılan bir çalışmada bilgi teknolojilerinin turizm işletmeleri için fırsatlar ve görevler yarattığı ifade edilmiştir. Genel anlamda işletmeler, bilgi teknolojilerini müşterilerine değer sunmak, mevcut müşterilerini muhafaza etmek ve yenilerini kazanmak için kullanırlar. Nitekim müşteri kayıpları ile ilgili olarak yapılan bir çalışmada ana nedenler olarak; 'mesleki özenin gösterilmemesi, güven verilmemesi, yeterli bilgi alamama ve ücret sorunu' gösterilmiştir. Meslek ifa edilirken mevcut müşterileri korumak ve yeni müşteriler edinebilmek için meslek mensuplarının yapması gerekenler arasında 'müşterilere mutlaka değer yaratılması gerektiği', 'bilgi teknolojileri ve gelişmelere uyum sağlanması gerektiği' ve 'rekabet konusunda muhasebe bürolarının daha esnek ve çevik hale getirilmesi gerektiği' belirtilmiştir (Sanlı, 2001: 11). Akdoğan (2005: 80) tarafından yapılan bir çalışmada, muhasebe

meslek mensuplarının müşterilerinin memnuniyetlerini sağlayacak temel uygulamalardan ikisi, 'yapılan işin ve verilen hizmetin kalitesi' ile 'ileri bilgi teknolojilerini kullanmak' olarak belirtilmiştir.

İşletmeler bilgi teknolojilerini muhasebe bilgi sistemlerine dahil etmek suretiyle bu sistemin ürettiği bilgileri karar almada daha etkin olarak kullanabilmektedirler. Bilgi teknolojisindeki gelişmeler karşısında muhasebe bilgi sisteminin önemi daha da artmış, buna paralel olarak muhasebe mesleğini yürütenler de işletmenin bilgi üreticisi ve bilgi yöneticisi konumuna ulaşmışlardır (Civan, 2003). Bilgi teknolojilerinin kullanımı ile bilgiyi elde etme, işleme ve iletme maliyetlerinde yaşanan önemli azalma, işletmelerin iş yapma şeklini değiştirmektedir (Porter ve Millar, 1999: 86). Muhasebe bilgi sistemine bilgisayar düzgün bir şekilde ilave edildiğinde aşağıdaki değişiklikler gerçekleşmektedir (Aslantaş, 2005; Güzel ve Mersin, 2007: 244);

- Veriler daha hızlı işlenir,
- Verilerin ve bilgilerin doğruluk payı artar,
- Maliyetler her ticari belgede düşer,
- Raporlar ve diğer çıktıların zamanlaması daha uygun hale gelir,
- İhtiyaç duyulan bilgilere istenilen anda ulaşmak mümkün olur,
- Bilgisayarlar sonuçların yorumlanması aşamasında da kullanılır,
- Stok seviyesi sürekli olarak kontrol altında olur ve bu şekilde üretim hataları en az seviyeye indirilmiş olur,
- Bilgisayarda rutin işlerin iyi bir şekilde takip edilmesinin öğrenilmesi durumunda çalışanların verimlilikleri artar.

Bilgisayarın muhasebe departmanına (bürolarına) olumlu etkilerinden birkaçı aşağıdaki gibi sıralanabilir (Aslantaş, 2005; Sürmen ve Daştan, 2007:225);

- **İşlemlerin izlenmesi, bilgisayarla daha hızlı ve yalın bir şekle dönüşmüştür.** Bilgi teknolojisi araçları kullanılmaya başlanmadan önceki dönemlerde olduğu gibi bir takım belgeler, defterler ve hesaplamalar için zaman ve enerji harcanmasına gerek kalmayacaktır. Bu işlemler bilgisayar yardımıyla sadece doğru muhasebe fişine verilerin girilmesi sonucunda hatasız ve basit bir şekilde gerçekleştirilmektedir.
- **Raporların düzenlenmesi de bilgisayar yardımıyla kolaylaşmıştır.** Bilgisayar kullanılmaya başlanılmadan önce muhasebe departmanının düzenlediği raporlar, yılda birkaç kez çıkarılan bilanço, kar-zarar tablosu ve mizan ile sınırlıydı. Bu raporların hem sayı hem de çeşit olarak daha fazlasının hazırlanması zamanın yetmemesi nedeniyle imkansız olarak görülmekteydi. Bilgisayarlar yardımıyla bu raporlar istenen detayda ve istenen sıklıkla hazırlanabilmektedir.

- **Sonuçları anlamlandırma süreci de bilgisayardan etkilenmektedir.** Günlük rutin işlerin bilgisayarlar yardımıyla yapılması sonucunda muhasebe elemanı zamanının bir kısmını başka işlere ayırabilmektedir. Bu sayede sonuçlar üzerinde düşünüp onlara anlam kazandırabilmektedir.
- **İşlemler hızlanmıştır.** Bilgisayarın hızlı işlem yapısı, sonuçları anında ve istenilen detayda verebiliyor olması, muhasebe elemanının karar desteği ve denetim gibi konularda işletme yönetimine yardımcı olmasını sağlamıştır.
- **Veri tabanı oluşmaktadır.** Bilgisayarlara bir kez girilen verilerden defalarca ve farklı şekillerde yararlanılabilmektedir.

Küreselleşme ve bilgi teknolojisindeki gelişmeler sonucunda yoğun rekabet ortamında faaliyette bulunan işletmeler muhasebe meslek mensuplarından geleneksel hizmetlerinin dışında hizmet beklemektedirler. Bu hizmetlerin yerine getirilmesinde bilgi çağının önemli unsuru olan bilgi ve iletişim teknolojilerinden en optimal düzeyde yararlanabilmek önem kazanmaktadır. Muhasebe bürolarında internet uygulamaları ile ilgili olarak yapılan bir çalışmada (Chen, Tseng ve Chang, 2005:650), internet kullanımının üretimi ve hizmeti etkin bir şekilde artırdığı, firma gelişiminin önemli bir parçası haline geldiği ortaya konulmuştur. Muhasebede bilgisayar kullanımı ile ilgili olarak muhasebe bürolarında yapılan bir diğer çalışmada (Önal, Eraslan ve Kendirli, 1999:106), muhasebede bilgisayar kullanımının belge düzeninde değişikliklere yol açtığı, işgücü ve zaman tasarrufu sağladığı ve muhasebecilerin defter tutmanın ötesinde işletme yöneticilerine alacakları kararlarda yardımcı kişi konumuna gelmesine katkı sağladığı belirtilmektedir.

Bu bağlamda bu çalışmada muhasebe bürolarının gelişen ve çeşitlenen faaliyetlerini etkin şekilde yerine getirmelerinde bilgisayar ve internet kullanımından sağladıkları yararları ilişkin algı düzeylerinde işyeri özelliklerine bağlı olarak farklılık bulunup bulunmadığı saptanmaya çalışılmıştır.

Araştırmamızın Amacı, Kapsamı, Yöntemi ve Hipotezleri

Araştırmamızın Amacı, Kapsamı ve Yöntemi

Bir hizmet işletmesi olarak muhasebe büroları, rekabetin yoğun olduğu bir ortamda faaliyet göstermektedirler. Bu yoğun rekabet ortamında işletmelerin yaşamlarını etkin olarak sürdürebilmeleri, bilgi teknolojisi araçlarını, özellikle bilgisayar ve interneti etkin olarak kullanmalarına bağlıdır. Bilgi teknolojisi araçlarını kullanan işletmelerin faaliyetlerinin etkinlik derecesinin ve müşteri memnuniyetinin artacağı düşünülmektedir. Günümüzde muhasebe bürolarında temel muhasebe fonksiyonları bilgisayar ve internet yardımıyla gerçekleştirilmektedir. Bu amaçla bu çalışmada, muhasebe bürolarının faaliyetlerinde bilgisayar ve internetten yararlanma

Muhasebe Bürolarında Bilgisayar ve İnternet Kullanımının Faydaları ile İşyeri Özellikleri Arasındaki İlişkiler: Bir Alan Araştırması

düzeyleri ortaya konulmakta ve muhasebe bürolarının özellikleri ile bilgisayar ve internet kullanımının etkinliği arasında bir ilişki olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmaktadır. Araştırma kapsamında muhasebe bürolarının bilgisayar ve internet kullanımından sağladıkları faydaları tespit amacı ile bir anket hazırlanmıştır. Ankette, katılımcılara 5'li likert ölçeği ile hazırlanmış anket soruları "Bilgisayar ve internet kullanımının sağladığı faydalar ile işyeri özellikleri arasındaki ilişki" saptanmaya çalışılmıştır. Anket verileri SPSS istatistik programı ile analiz edilmiştir.

Çalışmada muhasebe bürolarının özellikleri; faaliyette bulunduğu süre, personel ücretleri için ayırdığı gelir payı, mükellef dönüşüm oranına ilişkin bilgiler ile sundukları hizmetlerde bilgi iletişim araçlarını kullanma sıklıkları ve mükelleflerin beklentilerine cevap vermede bilgi iletişim teknolojilerinin etkilerinin tespiti şeklinde beş (5) grup altında incelenmiştir.

Araştırmaya katılan muhasebe bürolarının özellikleri açısından bilgisayar ve internet kullanımının sağladığı faydalara ilişkin önermelere verilen yanıtlar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı tek yönlü varyans (ANOVA) analizi ve t testi ile analiz edilmiştir. $p < .10$ düzeyinde anlamlı farklılık gösteren önermeler tablolarda sunulmuştur.

Araştırmanın ana kütesini Kahramanmaraş ve Gaziantep Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası'na kayıtlı olan ve serbest çalışan muhasebe mensupları oluşturmaktadır. Ana küteden tesadüfi olarak seçilen örnekleme 200 muhasebe bürosuna anket gönderilmiş olup 174 kullanılabilir anket elde edilmiştir. Anketlerin 149 adedi büro sahipleri tarafından, 23 adedi ise büro çalışanları tarafından doldurulmuştur

Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmanın hipotezleri aşağıda sıralanmaktadır;

H₁: Muhasebe bürolarında *bilgisayar kullanımının* sağladığı faydalara ilişkin görüşler arasında, muhasebe bürosunun *faaliyette bulunduğu süreye* bağlı olarak farklılıklar oluşmaktadır.

H₂: Muhasebe bürolarında *internet kullanımının* sağladığı faydalara ilişkin görüşler arasında, muhasebe bürosunun *faaliyette bulunduğu süreye* bağlı olarak farklılıklar oluşmaktadır.

H₃: Muhasebe bürolarında *bilgisayar kullanımının* sağladığı faydalara ilişkin görüşler arasında, *personel ücretlerine ayırdığı gelir payına* bağlı olarak farklılıklar oluşmaktadır.

H₄: Muhasebe bürolarında *internet kullanımının* sağladığı faydalara ilişkin görüşler arasında, *personel ücretlerine ayırdığı gelir payına* bağlı olarak farklılıklar oluşmaktadır.

H₅: Muhasebe bürolarında *bilgisayar kullanımının* sağladığı faydalara ilişkin görüşler arasında, *mükellef dönüşüm oranına* bağlı olarak farklılıklar oluşmaktadır.

H₆: Muhasebe bürolarında *internet kullanımının* sağladığı faydalara ilişkin görüşler arasında, *mükellef dönüşüm oranına* bağlı olarak farklılıklar oluşmaktadır.

H₇: Muhasebe bürolarında *bilgisayar kullanımının* sağladığı faydalara ilişkin görüşler arasında, *muhasebe bürosunun sunduğu hizmetlere* bağlı olarak farklılıklar oluşmaktadır.

H₈: Muhasebe bürolarında *internet kullanımının* sağladığı faydalara ilişkin görüşler arasında, *muhasebe bürosunun sunduğu hizmetlere* bağlı olarak farklılıklar oluşmaktadır.

H₉: Muhasebe bürolarında *bilgisayar kullanımının* sağladığı faydalara ilişkin görüşler arasında, *mükelleflerin beklentilerine cevap vermeye* bağlı olarak farklılıklar oluşmaktadır.

H₁₀: Muhasebe bürolarında *internet kullanımının* sağladığı faydalara ilişkin görüşler arasında, *mükelleflerin beklentilerine cevap vermeye* bağlı olarak farklılıklar oluşmaktadır.

Araştırma Bulgularının Değerlendirilmesi

Araştırmaya katılan muhasebe mensuplarının demografik özelliklerine ilişkin veriler sunulduktan sonra bilgisayar veya internet kullanımının sağladığı faydalar ile muhasebe bürolarının özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olan örneklere tablolarda yer verilmiştir.

A) Demografik Özellikler

Ankete katılan meslek mensuplarının %88.5'i erkek, %11.5'i ise bayandır. Ankete cevap verenlerin %86.6'sı büro sahibi, %13.4'ü ise büro çalışanıdır. Meslek mensuplarının büyük çoğunluğunun (%67.7) eğitim düzeyi lisans ve üstüdür.

Ankete katılanların unvanına bakıldığında %37.0'ı Serbest Muhasebeci, %59.5'i Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve %3.5'i herhangi bir unvana sahip olmayan büro çalışanıdır.

Ankete katılan meslek mensuplarının %60.9'u 35 yaşın üzerindedir. Anket formunun doldurulduğu muhasebe bürosunun %45.1'i altı yıl ve altı, %35.3'ü ise altı ile on iki yıl arası faaliyette bulunmaktadır. Anketi dolduran kişilerin büyük çoğunluğu (%79.6) yedi yıl ve üstü sürede muhasebe alanında çalışmaktadır.

Tablo 1: Demografik Özellikler

Demografik Özellikler	Sayı	Oran	Demografik Özellikler	Sayı	Oran
Cinsiyeti			Büro Sahibi		
Erkek	154	88.5	Evet	149	86.6
Bayan	20	11.5	Hayır	23	13.4
Toplam	174*	100.0	Toplam	174	100.0
Yaşı			Büronun Faaliyet Süresi		
30 yaş ve altı	19	10.9	1-3 yıl	31	17.9
31-35 yaş arası	49	33.3	4-6 yıl	47	27.2
36-40 yaş arası	58	28.2	7-9 yıl	37	21.4
41-45 yaş arası	30	17.2	10-12 yıl	24	13.9
46 yaş ve üstü	18	10.3	13 yıl ve üzeri	34	19.7
Toplam	174	100.0	Toplam	173	100.0
Muhasebe bürolarında çalışılan yıl sayısı			Unvanı		
1-3 yıl	12	7.4	SM	64	37.0
4-6 yıl	21	13.0	SMMM	103	59.5
7-9 yıl	31	19.1	Diğer	6	3.5
10-12 yıl	36	22.2			
13 yıl ve üzeri	62	38.3			
Toplam	162	100.0	Toplam	173	100.0
Eğitim Durumu					
Lise	11	6.5			
Meslek Yüksek Okulu	44	25.9			
Lisans	97	57.1			
Lisans Üstü	18	10.6			
Toplam	170	100.0			

*Not: Analizler toplam 174 anket verisi esas alınarak yapılmıştır. Ancak, anket sorularından bazıları katılımcıların bir kısmı tarafından yanıtlanmadığından, makalede yer alan bu ve bundan sonraki tablolarda toplam sayı 174'den daha küçük olabilmektedir.

B) Bilgisayar veya İnternet Kullanımının Sağladığı Faydalar ile İşyeri Özellikleri Arasındaki İlişkiler

Faaliyet Süresi ile Bilgisayar ve İnternet Kullanımının Sağladığı Faydalar Arasındaki İlişki

Muhasebe bürosunun faaliyette bulunduğu yıl sayısı açısından önermelere verilen yanıtlar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi ile analiz edilmiştir. $p < .10$ düzeyinde anlamlı farklılık gösteren önermeler Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2'deki önermelere verilen cevaplar incelendiğinde aritmetik ortalamaların çoğunluğunun 3 ve üzerinde olduğu görülmektedir. En yüksek düzeyde katılıyorum seçeneğinin işaretlendiği önerme "Bilgisayar kullanımı defter tutma işlemini kolaylaştırmıştır" ($\bar{x}=4.12$) olurken bunu "Bilgisayar kullanmak suretiyle mesleğimizle ilgili gelişmeleri takibimiz artmıştır" ($\bar{x}=3.95$) ve "Bilgisayar kullanımı mükellefin memnuniyetinde artış yaratmıştır" ($\bar{x}=3.87$) önermeleri takip etmektedir.

Tablo 2: Muhasebe Bürosunun Faaliyette Bulunduğu Yıl Sayısı ile Bilgisayar ve İnternet Kullanımının Sağladığı Faydalar Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Önermeler*		Büronun Faaliyette Bulunduğu Yıl Sayısı						F	Sig
		1-3	4-6	7-9	10-12	13-	T		
		N	N	N	N	N	N		
		AO	AO	AO	AO	AO			
Eleman sayısını azaltmak suretiyle personel maliyetinde azalmaya neden olmuştur	B	31	43	32	20	31	157	6.21	.000
		3.87**	3.90	3.59	4.35	2.96	3.70		
Defter tutma işlemini kolaylaştırmıştır	İ	29	41	30	23	31	154	2.68	.034
		3.55	3.24	2.86	2.95	2.80	3.09		
Mükellefin memnuniyetinde artış yaratmıştır	B	31	44	32	20	31	158	2.00	.097
		4.06	4.20	3.96	4.65	3.87	4.12		
İş tatminini artırmıştır	B	31	43	32	20	28	154	2.74	.031
		3.67	3.79	4.09	4.35	3.60	3.87		
Büro sahibine evde çalışma olanağı yaratmıştır	B	31	44	32	20	30	157	2.28	.063
		3.83	3.77	3.96	4.30	3.43	3.82		
Büro elemanlarına evde çalışma olanağı yaratmıştır	B	30	41	30	18	29	148	2.52	.043
		3.20	3.56	3.16	3.33	2.72	3.21		
Sunulan hizmet sayısını artırmıştır	B	30	42	29	20	28	149	2.02	.094
		3.63	3.54	3.89	4.35	3.71	3.77		
Elimizdeki defter sayısında artışa neden olmuştur	B	29	41	29	20	27	146	2.83	.027
		3.06	3.43	3.03	3.30	2.55	3.10		
Mükellef kaybı azalmıştır	B	30	41	30	18	29	148	3.78	.006
		2.96	3.41	3.60	3.83	2.72	3.27		
Danışmanlık ve bilgilendirme hizmetleri artmıştır	İ	29	41	30	22	31	153	3.68	.007
		3.44	3.51	4.20	3.95	3.61	3.71		
Mesleğimizle ilgili gelişmeleri takip etmemiz artmıştır	B	30	40	29	18	29	146	2.91	.024
		3.46	3.97	3.93	4.50	4.10	3.95		

*Makalenin bu ve bundan sonraki tablolarında katılımcı grupların önermelere verdikleri yanıtlar arasında anlamlı farklılıklar olan önermelere tabloda yer verilmiştir

**Önerme Skalası: 1 Kesinlikle Katılmıyorum 2 Katılmıyorum 3 Biraz Katılıyorum 4 Katılıyorum 5 Kesinlikle Katılıyorum

B= Bilgisayar, İ= İnternet, T=Toplam

En düşük aritmetik ortalamaya sahip üç önerme ise sırasıyla "İnternet büro elemanlarına evde çalışma olanağı yaratmıştır" ($\bar{x}=2,70$), "Bilgisayar büro elemanlarına evde çalışma olanağı yaratmıştır" ($\bar{x}=2.85$) ve "İnternet kullanımı

Muhasebe Bürolarında Bilgisayar ve İnternet Kullanımının Faydaları ile İşyeri Özellikleri Arasındaki İlişkiler: Bir Alan Araştırması

eleman sayısını azaltmak suretiyle personel maliyetinde azalmaya neden olmuştur” ($\bar{x}=3,09$) önermeleridir.

Ankete katılan meslek mensuplarının, muhasebe bürolarının faaliyet yılı ne olursa olsun katıldıkları önermeler aşağıda sıralanmaktadır;

- Bilgisayar kullanımı, defter tutma işlemini kolaylaştırmıştır
- Bilgisayar kullanımı, mükellef memnuniyetinde artış yaratmıştır
- Bilgisayar kullanımı, iş tatminini artırmıştır
- Bilgisayar kullanımı, sunulan hizmet sayısını artırmıştır
- Bilgisayar kullanımı, mesleki gelişmelerin takibini artırmıştır
- İnternet kullanımı, danışmanlık ve bilgilendirme hizmetlerini artırmıştır

Tablo 2'ye göre ankete katılan meslek mensupları, muhasebe bürolarının faaliyette buldukları yıl sayıları ne olursa olsun, önermelerin çoğunluğuna katılmaktadırlar. Yalnızca 13 yıl ve üzeri sürede faaliyette bulunan muhasebe bürosunu işleten meslek mensuplarının katılmadıkları önermeler aşağıdaki gibidir;

- Bilgisayar, eleman sayısını azaltmak suretiyle personel maliyetinde azalmaya neden olmuştur
- Bilgisayar, büro sahibine evde çalışma olanağı yaratmıştır
- Bilgisayar kullanımı iş hacmini artırmıştır

Tablo 3'de görüldüğü gibi, anlamlı farklılık bulunan ve tablo 2'de yer alan önermelere ilişkin aritmetik ortalamaların toplam aritmetik ortalamaları alındığında, toplam üzerinden grupların bilgisayar kullanımına ilişkin verdiği cevaplardan bilgisayar kullanımının sağladığı faydalar için $p<.001$ düzeyinde anlamlı farklılıklar olduğu ortaya çıkmıştır. İnternet kullanımının sağladığı faydalara ilişkin verilen cevaplarda anlamlı farklılık ortaya çıkmamıştır.

Tablo 3: Faaliyet Süresi ile Bilgisayar ve İnternet Kullanımının Sağladığı Faydaların İlişkisi

	Büronun Faaliyette Bulunduğu Yıl Sayısı					Toplam	F	Sig
	1-3	4-6	7-9	10-12	13-			
	AO	AO	AO	AO	AO			
Bilgisayar	3.52*	3.71	3.57	3.94	2.17	3.57	5.39	.000
İnternet	3.33	3.26	3.21	3.07	3.03	3.19	1.12	.345

*Önerme Skalası: 1 Kesinlikle Katılmıyorum 2 Katılmıyorum 3 Biraz Katılıyorum 4 Katılıyorum 5 Kesinlikle Katılıyorum

Tablo 3'de her bir grubun toplam aritmetik ortalamalarının alındığı satırda görüldüğü üzere; bilgisayar kullanımından en fazla faydayı dördüncü (faaliyet süresi 10-12 yıl olan) grubun sağladığı, bunu ise ikinci (faaliyet süresi 4-6 yıl olan), üçüncü

(faaliyet süresi 7-9 yıl olan), birinci (faaliyet süresi 1-3 yıl olan) grubun izlediği ve beşinci (faaliyet süresi 13 yıl ve üzeri olan) grubun ise fayda sağlamadığı görülmektedir.

Dolayısıyla, (a) ankete katılanlara sunulan önermelerden bir kısmına ilişkin (Tablo 2’de yer alan) muhasebe bürosunun faaliyette bulunduğu süreye bağlı olarak görüş farklılıkları oluştuğu, (b) bu önermelerin toplam aritmetik ortalamalarında da (Tablo 3) yine faaliyette bulunulan süreye bağlı olarak (bilgisayar kullanımına ilişkin) anlamlı farklılıklar ortaya çıktığından, ancak, (c) diğer bir kısım önermeye (Tablo 2’de yer almayan) ilişkin ise istatistiksel olarak anlamlı görüş farklılıkları oluşmadığından, araştırmanın birinci hipotezi ($H_1=$ *Muhasebe bürolarında bilgisayar kullanımının sağladığı faydalara ilişkin görüşler arasında* muhasebe bürosunun faaliyette bulunduğu süreye bağlı olarak farklılıklar oluşmaktadır) kısmen kabul edilmiş (*partially supported*), ikinci hipotezi toplam aritmetik ortalamalara göre (Tablo3) anlamlı farklılıklar oluşmadığından ($H_2=$ *Muhasebe bürolarında internet kullanımının sağladığı faydalara ilişkin görüşler arasında* muhasebe bürosunun faaliyette bulunduğu süreye bağlı olarak farklılıklar oluşmaktadır) reddedilmiştir.

Personel Ücretleri İçin Ayrılan Gelir Payı ile Bilgisayar ve İnternet Kullanımının Sağladığı Faydalar Arasındaki İlişki

Tablo 4’deki önermelere verilen cevaplar incelendiğinde, aritmetik ortalamalar içerisinde en yüksek değere sahip olan önerme “Bilgisayar büroda iş yapma şeklini olumlu yönde değiştirmiştir” ($\bar{x}=3.83$) olurken bunu “Bilgisayar eleman sayısını azaltmak suretiyle personel maliyetinde azalmaya neden olmuştur” ($\bar{x}=3.69$) ve “İnternet kullanımı oto kontrolü sağlamıştır” ($\bar{x}=3.59$) önermeleri takip etmektedir. En düşük aritmetik ortalamaya sahip önerme ise “Bilgisayar büro elemanlarına evde çalışma olanağı yaratmıştır” ($\bar{x}=2.87$) önermesidir.

Tablo 4’de yer alan verilerin yorumlanmasına ilişkin birkaç örnek verilecek olunursa, ankete katılan meslek mensuplarının “İnternet kullanımı iş hacmini artırmıştır” önermesine verdikleri yanıtlarda, bilgisayar ve internet kullanımının sağladığı faydalar ile personel ücretleri için büro gelirinden ayrılan paya göre oluşturulan gruplar arasında $p<.10$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Muhasebe bürosunun gelirinin en fazla %10’unu personeline ayıran meslek mensupları bu önermeye diğer gruplara oranla daha fazla katılmadıklarını belirtirlerken, bu grubu “gelirinin %20-%25’i arasında bir kısmını ayıranlar” ile “gelirinin %40 ve daha fazlasını ayıranlar” izlemektedir.

Bir diğer örnek ise, “Bilgisayar kullanımı eleman sayısını azaltmak suretiyle personel maliyetinde azalmaya neden olmuştur” önermesine verilen yanıtlarda ortaya çıkmaktadır. Bu önermeye verilen yanıtlarla, muhasebe bürosunun gelirinden personele ayrılan pay grupları arasında $p<.05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu görüşe, gelirinin en fazla %10’unu personeline ayıran meslek mensupları diğer gruplara göre daha fazla katıldıklarını ifade etmişlerdir.

Muhasebe Bürolarında Bilgisayar ve İnternet Kullanımının Faydaları ile İşyeri Özellikleri Arasındaki İlişkiler: Bir Alan Araştırması

Tablo 4: *Personel Ücretleri için Gelirden Ayrılan Pay ile Bilgisayar ve İnternet Kullanımının Sağladığı Faydalar Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi*

Önemeler		Personel için Harcanan Ortalama Gelir (%)								F	Sig.
		10	15	20	25	30	35	40-	T		
		N	N	N	N	N	N	N	N		
		AO	AO	AO	AO	AO	AO	AO	AO		
Çalışma saatlerini azaltmıştır	i	9	14	31	53	28	14	5	154	4.51	.000
		3.11*	4.28	2.87	3.07	3.42	3.14	2.60	3.20		
	B	9	14	31	49	30	16	8	157	2.30	.037
Kırtasiye kullanımını azaltmıştır	i	9	14	30	53	28	14	5	153	5.62	.000
		3.22	4.35	2.86	2.86	3.53	3.35	2.60	3.18		
	B	9	14	30	49	30	16	8	156	2.53	.023
Eleman sayısını azaltmak suretiyle personel maliyetinde azalmaya neden olmuştur	i	9	14	30	53	28	14	5	153	3.42	.003
		3.55	3.78	2.76	2.84	3.50	3.21	2.60	3.10		
Oto kontrolü sağlamıştır	i	9	14	31	53	28	14	5	154	1.86	.090
		3.33	4.00	3.29	3.56	3.89	3.50	3.60	3.59		
Defter tutma işlemini kolaylaştırmıştır	i	9	13	31	51	28	14	5	151	3.89	.001
		3.77	4.23	3.09	3.07	3.71	3.64	3.80	3.41		
Karlılığı artırmıştır	i	9	12	30	53	28	14	4	150	1.91	.083
		3.55	2.91	2.73	3.24	3.42	3.50	2.50	3.17		
İş tatminini artırmıştır	i	9	14	28	53	27	14	5	150	2.49	.025
		3.66	3.50	3.10	3.45	3.88	3.71	3.80	3.52		
Rakiplerime karşı üstünlük sağlamama yardımcı olmuştur	i	9	11	29	53	28	14	4	148	3.99	.001
		2.33	2.09	3.00	3.26	3.35	3.35	2.25	3.06		
Büroda iş yapma şeklini olumlu yönde değiştirmiştir	B	9	14	28	49	30	16	8	154	2.08	.059
		4.11	3.35	4.14	3.63	4.10	3.81	3.50	3.83		
Muhasebe büromuza bağlılığımız artmıştır	B	9	14	30	49	30	15	7	154	2.17	.048
		4.11	2.78	3.43	3.59	3.46	3.13	3.14	3.42		
Muhasebecilik mesleğine bağlılığımız artmıştır	B	9	14	30	49	27	16	8	153	3.69	.002
		3.88	2.71	3.20	3.28	3.77	3.56	2.62	3.33		
Arşivleme maliyetini azaltmıştır	B	9	14	30	49	30	15	7	154	2.13	.053
		3.55	3.78	3.56	3.36	3.83	3.73	2.57	3.54		
Büro sahibine evde çalışma olanağı yaratmıştır	B	9	14	30	46	30	16	8	153	1.90	.083
		3.33	2.85	3.13	3.04	3.76	3.25	2.75	3.20		
Büro elemanlarına evde çalışma olanağı yaratmıştır	B	9	14	29	49	30	16	7	154	2.77	.014
		3.00	2.42	2.41	2.85	3.63	2.62	2.85	2.87		
Sunulan hizmet türünü artmıştır	B	9	14	30	49	30	16	8	156	2.55	.022
		3.33	3.00	3.80	3.91	3.96	4.06	3.12	3.76		
Elimizdeki defter sayısında artışa neden olmuştur	i	9	14	31	53	28	14	5	154	2.11	.055
		2.44	3.07	2.61	2.81	3.35	3.42	2.80	2.92		
	B	9	14	30	49	30	14	7	153	1.94	.077
Sosyal yaşama daha fazla zaman ayırmamıza yardımcı olmuştur	i	9	12	30	53	28	14	5	151	2.63	.019
		2.88	3.25	2.60	2.96	3.57	3.28	2.80	3.04		
	B	9	14	29	49	30	16	7	154	3.68	.002
Yapılan işin katma değerini artırmıştır	i	9	12	24	46	28	14	4	137	3.71	.002
		3.33	3.41	2.83	3.32	3.82	3.35	2.00	3.31		
	B	9	14	30	46	30	16	8	153	5.96	.000
Mükellef kaybı azalmıştır	i	9	12	30	53	28	14	5	151	3.97	.001
		2.22	2.50	2.73	2.88	3.64	3.28	2.00	2.93		

* Önerme Skalası: 1 Kesinlikle Katılmıyorum 2 Katılmıyorum 3 Biraz Katılıyorum 4 Katılıyorum 5 Kesinlikle Katılıyorum

Tablo 4'te görüldüğü üzere gelirin %30'unu personel ücreti için harcayan muhasebe büroları bilgisayar ve internet kullanımı konusunda tabloda belirtilen önermeler açısından daha çok fayda sağladıklarını rapor etmişlerdir. Bilgisayar kullanımından sağladıkları faydalar; arşivleme maliyetini azaltması, büro sahibine ve elemanlarına evde çalışma olanağı yaratması ve mükellef kaybını azaltmasıdır. İnternet kullanımından sağladıkları faydalar ise; iş tatmininin artması, rakiplere karşı üstünlük sağlama, sosyal yaşama daha fazla zaman ayırmalarına yardımcı olması, yapılan işin katma değerini artırması ve mükellef kaybını azaltmasıdır.

Tablo 5: Personel Ücretleri için Ayrılan Gelir Payı ile Bilgisayar ve İnternet Kullanımının Sağladığı Faydaların İlişkisi

	Personel Ücretleri için Harcanan Ortalama Gelir (%)							Toplam	F	Sig
	10 AO	15 AO	20 AO	25 AO	30 AO	35 AO	40- AO			
Bilgisayar	3.73*	3.05	3.31	3.43	3.77	3.36	2.79	3.41	4.22	.001
İnternet	3.12	3.59	2.92	3.11	3.52	3.52	2.89	3.22	3.19	.006

*Önerme Skalası: 1 Kesinlikle Katılmıyorum 2 Katılmıyorum 3 Biraz Katılıyorum
4 Katılıyorum 5 Kesinlikle Katılıyorum

Tablo 5'de görüldüğü gibi, anlamlı farklılık bulunan ve tablo 4'te yer alan önermelere ilişkin aritmetik ortalamaların toplam aritmetik ortalamaları alındığında, toplam üzerinden grupların verdiği cevaplardan bilgisayar ve internet kullanımı için $p < .001$ düzeyinde anlamlı farklılıklar olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 5'de her bir grubun toplam aritmetik ortalamalarının alındığı satırda görüldüğü üzere; bilgisayar kullanımından en fazla faydayı beşinci (gelirinin %30'unu ayıran) grubun sağladığı, bunu ise birinci (gelirinin %10'unu ayıran), dördüncü (gelirinin %25'ini ayıran), üçüncü (gelirinin %20'sini ayıran) ve altıncı (gelirinin %35'ini ayıran) grupların izlediği, en az faydayı ise ikinci (gelirinin %15'ini ayıran) grubun sağladığı, yedinci (gelirinin %40 ve üzerini ayıran) grubun ise fayda sağlamadığı görülmektedir. İnternet kullanımından en fazla faydayı beşinci (gelirinin %30'unu ayıran) grubun sağladığı, bunları ikinci (gelirinin %15'ini ayıran) ve altıncı (gelirinin %35'ini ayıran) grupların izlediği, en az faydayı ise birinci (gelirinin %10'unu ayıran) ve dördüncü (gelirinin %25'ini ayıran) grupların sağladığı, üçüncü (gelirinin %20'sini ayıran) ve yedinci (gelirinin %40 ve üzerini ayıran) grupların ise fayda sağlamadıkları görülmektedir.

Dolayısıyla, (a) ankete katılanlara sunulan önermelerden bir kısmına ilişkin (Tablo 4'de yer alan) personel ücreti için ayrılan gelir payına bağlı olarak görüş farklılıkları oluştuğu, (b) bu önermelerin toplam aritmetik ortalamalarında da (Tablo 5) yine personel ücreti için ayrılan gelir payına bağlı olarak anlamlı farklılıklar ortaya çıktığından, ancak, (c) diğer bir kısım önermeye (Tablo 4'de yer almayan) ilişkin ise istatistiksel olarak anlamlı görüş farklılıkları oluşmadığından, araştırmanın üçüncü hipotezi ($H_3 = \text{Muhasebe bürolarında bilgisayar kullanımının sağladığı faydalara ilişkin}$

görüşler arasında personele ayrılan gelir payına bağlı olarak farklılıklar oluşmaktadır) ve dördüncü hipotezi ($H_4 = \text{Muhasebe bürolarında internet kullanımının sağladığı faydalara ilişkin görüşler arasında personele ayrılan gelir payına bağlı olarak farklılıklar oluşmaktadır}$) kısmen kabul edilmiştir (*partially supported*).

Mükellef Dönüşüm Oranı - Bilgisayar ve İnternet Kullanımının Sağladığı Faydalar Arasındaki İlişki

Tablo 6'daki önermelere verilen cevaplar incelendiğinde, aritmetik ortalamalar içerisinde en yüksek değere sahip olan önerme "İnternet kullanımı bilgi paylaşımını artırmıştır" ($\bar{x}=3.97$) olurken bunu "Bilgisayar, iş tatminini artırmıştır" ($\bar{x}=3.83$) ve "İnternet, verimliliği artırmıştır" ($\bar{x}=3.66$) önermeleri izlemektedir.

En düşük aritmetik ortalamaya sahip üç önerme sırasıyla, "İnternet kullanımı arşivleme maliyetini azaltmıştır" ($\bar{x}=3.24$), "İnternet sosyal yaşama daha fazla zaman ayırmamıza yardımcı olmuştur" ($\bar{x}=3.05$) ve "İnternet kullanımı rakiplerime karşı üstünlük sağlamama yardımcı olmuştur" ($\bar{x}=3.05$) önermeleridir.

Tablo 6: Mükellef Dönüşüm Oranı ile Bilgisayar ve İnternet Kullanımının Sağladığı Faydalar Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Önermeler		Defterini Başka Muhasebeciye Götüren Ortalama Mükellef Sayısı							F	Sig.
		1*	2	3	4	5	6	T		
		N AO	N AO	N AO	N AO	N AO	N AO	N AO		
Çalışma saatlerini azaltmıştır	B	67 3.55**	28 3.14	13 3.69	12 3.50	9 3.00	30 4.00	159 3.54	1.94	.090
Defter tutma işlemini kolaylaştırmıştır	İ	61 3.00	25 3.88	15 3.66	14 3.92	10 3.00	20 3.95	145 3.44	6.06	.000
Bilgi paylaşımını artırmıştır	İ	61 4.11	25 3.72	14 3.85	15 4.33	10 3.40	19 4.00	144 3.97	2.13	.065
Verimliliği artırmıştır	İ	61 3.68	24 3.62	15 3.46	14 4.14	8 3.00	19 3.73	141 3.66	2.06	.073
Karlılığı artırmıştır	B	66 3.43	26 3.57	12 2.66	11 4.63	9 3.11	29 3.03	153 3.39	5.37	.000
İş tatminini artırmıştır	B	67 4.02	26 4.03	13 3.69	11 3.54	9 2.66	30 3.73	156 3.83	3.34	.007
Rakiplerime karşı üstünlük sağlamama yardımcı olmuştur	İ	60 3.30	24 2.79	15 3.53	15 2.26	9 3.55	19 2.63	142 3.05	4.88	.000
Arşivleme maliyetini azaltmıştır	İ	61 3.11	24 3.66	15 3.40	15 2.86	9 3.00	22 3.40	146 3.24	1.95	.089
Sunulan hizmet sayısını artırmıştır	İ	61 3.36	25 3.52	15 3.26	15 2.86	10 3.60	21 3.76	147 3.40	1.89	.099
Sosyal yaşama daha fazla zaman ayırmamıza yardımcı olmuştur	İ	61 2.86	25 3.64	15 3.20	15 3.06	10 2.50	19 3.05	145 3.05	2.72	.022
İş dışı konularda iletişimde artışa neden olmuştur	İ	59 3.33	25 3.36	15 2.86	15 3.60	10 3.00	21 4.00	145 3.39	2.82	.018

* Gruplar: 1= Bir Kişi 2= İki Kişi 3= Üç Kişi 4= Dört Kişi 5= Beş Kişi ve üzeri 6 = Hiç Kimse

** Önerme Skalası: 1 Kesinlikle Katılmıyorum 2 Katılmıyorum 3 Biraz Katılıyorum 4 Katılıyorum 5 Kesinlikle Katılıyorum

Ankete katılan meslek mensuplarının "Bilgisayar kullanımı iş tatminini artırmıştır" önermesine verdikleri yanıtlarla mükellef dönüşüm oranları arasında $p < .01$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Grupların çoğunluğu bu önermeye katıldıklarını belirtirlerken mükellef dönüşüm oranı en yüksek olan grup bu önermeye katılmadığını ifade etmiştir. Mükellef dönüşüm oranının yüksekliği meslek mensuplarında mesleğe karşı memnuniyetsizlik yaratmaktadır.

Defterini başka muhasebeciye götüren mükellef sayısı ne olursa olsun meslek mensuplarının tamamının katıldığı önermeler aşağıda sıralanmaktadır;

- Bilgisayar kullanımı, çalışma saatlerini azaltmıştır
- İnternet, defter tutma işlemini kolaylaştırmıştır
- İnternet, bilgi paylaşımını artırmıştır
- İnternet, verimliliği artırmıştır.

Tablo 6'da görüldüğü üzere mükellef kaybı çok az olan ya da bu kaybı yaşamayan muhasebe bürolarında bilgisayar ve internet kullanımı konusunda tabloda belirtilen önermeler açısından daha çok fayda sağlanmaktadır.

Tablo 7'de görüldüğü gibi, anlamlı farklılık bulunan ve tablo 6'da yer alan önermelere ilişkin aritmetik ortalamaların toplam aritmetik ortalamaları alındığında, toplam üzerinden grupların verdiği cevaplardan bilgisayar ve internet kullanım düzeylerinde anlamlı farklılıklar ortaya çıkmamıştır.

Her bir grubun toplam ortalamalarının alındığı satırda görüldüğü üzere; bilgisayar kullanımından en fazla faydayı birinci grubun (mükellef sayısı=1) sağladığı, bunu ise dördüncü (mükellef sayısı=4), altıncı (mükellef sayısı=0) ve ikinci grupların (mükellef sayısı=2) izlediği, üçüncü grubun (mükellef sayısı=3) diğer gruplara oranla az fayda sağladığı ve beşinci grubun (mükellef sayısı=5 ve üzeri) ise çok düşük oranda fayda sağladığı görülmektedir. İnternet kullanımından ise en fazla faydayı altıncı grubun (mükellef sayısı=0) sağladığı, bunları ikinci (mükellef sayısı=2), üçüncü (mükellef sayısı=3), dördüncü (mükellef sayısı=4) ve birinci (mükellef sayısı=1) grupların izlediği, en az faydayı ise beşinci grubun (mükellef sayısı=5 ve üzeri) sağladığı görülmektedir.

Tablo 7: Mükellef Dönüşüm Oranı ile Bilgisayar ve İnternet Kullanımının Sağladığı Faydaların İlişkisi

	Defterini Başka Muhasebeciye Götüren Ortalama Mükellef Sayısı						Toplam	F	Sig
	1	2	3	4	5	6			
	AO	AO	AO	AO	AO	AO			
Bilgisayar	3.68*	3.45	3.37	3.72	2.93	3.61	3.56	1.43	.214
İnternet	3.37	3.53	3.39	3.38	3.16	3.61	3.43	1.29	.270

*Önerme Skalası:1 Kesinlikle Katılmıyorum 2 Katılmıyorum 3 Biraz Katılıyorum 4 Katılıyorum 5 Kesinlikle Katılıyorum

Sonuç olarak, (a) ankete katılanlara sunulan önermelerden yalnızca küçük bir kısmına ilişkin (Tablo 6'da yer alan) mükellef dönüşüm oranına bağlı olarak görüş farklılıkları olduğu, ancak (b) bu önermelerin toplam aritmetik ortalamalarında (Tablo 7) mükellef dönüşüm oranına bağlı olarak anlamlı farklılıklar ortaya çıkmadığından, ayrıca (c) diğer bir kısım önermeye (Tablo 6'da yer almayan) ilişkin ise istatistiksel olarak anlamlı görüş farklılıkları oluşmadığından, araştırmanın beşinci hipotezi ($H_5=$ Muhasebe bürolarında bilgisayar kullanımının sağladığı faydalara ilişkin görüşler arasında mükellef dönüşüm oranına bağlı olarak farklılıklar oluşmaktadır) ve altıncı hipotezi ($H_6=$ Muhasebe bürolarında internet kullanımının sağladığı faydalara ilişkin görüşler arasında mükellef dönüşüm oranına bağlı olarak farklılıklar oluşmaktadır) reddedilmiştir.

Sunulan Hizmetlerde Bilgisayardan Yararlanma Yoğunluğu ile Bilgisayar Kullanımının Sağladığı Faydalar Arasındaki İlişki

Tablo 8'de görüldüğü üzere, muhasebe bürolarında bilgisayar en fazla sırasıyla defter tutmada (AO=4.29), SSK ve Bağkur işlemlerinin takibinde (AO=4.23), vergisel işlemlerin yerine getirilmesinde (AO=3.92), mevzuat bilgilerinin takibinde (AO=3.78) ve yatırım kararlarında danışmanlık yapılmasında (AO=3.30) kullanılmaktadır.

Tablo 8: Sunulan Hizmetlerde Bilgisayardan Yararlanma Yoğunluğu

	Çok Az Düzeyde N (%)	Az Düzeyde N (%)	Orta Düzeyde N (%)	Yüksek Düzeyde N (%)	Çok Yüksek Düzeyde N (%)	AO	SS
Vergisel İşlemler	5 (3.0)	8 (4.8)	35 (21.0)	67 (40.1)	52 (31.1)	3.92	0.99
Mevzuat Bilgilerinin Takibi	2 (1.2)	12 (7.2)	35 (21.1)	88 (53.0)	29 (17.5)	3.78	0.86
Yatırım Kararlarında Danışmanlık	12 (7.3)	20 (12.2)	59 (36.0)	52 (31.7)	21 (12.8)	3.30	1.08
SSK&Bağkur İşlemleri	1 (0.6)	7 (4.2)	20 (11.9)	64 (38.1)	76 (45.2)	4.23	0.86
Defter Tutma	2 (1.2)	6 (3.6)	14 (8.5)	63 (38.2)	80 (48.5)	4.29	0.86

Sunulan hizmetlerde bilgisayardan yararlanma yoğunluğu açısından bilgisayar kullanımından sağlanan faydalara ilişkin önermelere verilen yanıtlar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı Tablo 9'da incelenmiştir.

Tablo 9'daki önermelere verilen cevaplar incelendiğinde, aritmetik ortalamalar içerisinde en yüksek değere sahip olan önerme "Bilgisayar kullanımı verimliliği artırmıştır" ($\bar{x}=4.15$) olurken bunu "Bilgisayar kullanımı defter tutma işlemini kolaylaştırmıştır" ($\bar{x}=4.12$) ve "Bilgisayar, bilgi paylaşımını artırmıştır" ($\bar{x}=4.00$) önermeleri izlemektedir. En düşük aritmetik ortalamaya sahip üç önerme ise sırasıyla "Bilgisayar, büroda iş yapma şeklini olumsuz yönde değiştirmiştir" ($\bar{x}=3.18$),

“Bilgisayar, büro elemanlarına evde çalışma olanağı yaratmıştır” ($\bar{x}=2.86$) ve “Bilgisayar, yapılan işin katma değerini artırmıştır” ($\bar{x}=2.99$) önermeleridir.

Tablo 9: Sunulan Hizmetlerde Bilgisayardan Yararlanma Yoğunluğu ile Bilgisayar Kullanımından Sağlanan Faydalar Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Önermeler	Bilgisayardan Yararlanma Yoğunluğu					F	Sig.
	*1	2	3	4	T		
	N	N	N	N	N		
	AO	AO	AO	AO	AO		
Çalışma saatlerini azaltmıştır	14	28	70	47	159	3.14	.027
	2.78**	3.25	3.70	3.68	3.53		
Kırtasiye kullanımını azaltmıştır	14	26	70	47	157	2.62	.052
	2.92	3.26	3.58	3.72	3.51		
Eleman sayısını azaltmak suretiyle personel maliyetinde azalmaya neden olmuştur	13	26	70	47	156	4.85	.003
Oto kontrolü sağlamıştır	13	25	70	45	153	9.73	.000
	3.23	3.52	3.95	4.53	3.99		
Hata yapma olasılığı azalmıştır	13	25	70	46	154	13.0	.000
	3.00	3.72	3.85	4.56	3.97	2	
Defter tutma işlemini kolaylaştırmıştır	14	26	70	47	157	6.67	.000
	3.42	3.96	3.98	4.61	4.12		
Bilgi paylaşımını artırmıştır	14	26	70	47	157	12.5	.000
	3.07	3.76	3.87	4.61	4.00	1	
Verimliliği artırmıştır	12	25	68	47	152	3.77	.012
	3.50	4.16	4.05	4.44	4.15		
Mükellefin memnuniyetinde artış yaratmıştır	12	26	69	46	153	4.03	.009
	3.58	3.61	3.76	4.26	3.87		
İş tatminini artırmıştır	13	26	70	47	156	3.44	.018
	3.53	3.65	3.68	4.23	3.83		
Büroda iş yapma şeklini olumlu yönde değiştirmiştir	12	25	70	47	154	8.48	.000
	2.75	3.88	3.75	4.21	3.83		
Büro elemanlarına evde çalışma olanağı yaratmıştır	13	25	69	47	154	3.18	.026
	3.23	2.96	3.08	2.38	2.86		
Sunulan hizmet sayısını artırmıştır	13	25	70	46	154	2.41	.069
	3.92	3.56	3.62	4.13	3.79		
Sunulan hizmet kalitesini artırmıştır	12	25	70	47	154	4.36	.006
	3.58	3.44	3.81	4.25	3.87		
Sunulan hizmet türünü artırmıştır	13	26	70	47	156	10.3	.000
	3.07	3.07	3.80	4.27	3.76	2	
Yapılan işin katma değerini artırmıştır	13	26	69	46	154	2.99	.033
	2.53	3.42	3.33	3.47	3.32		

* Gruplar: 1 Az Düzeyde 2 Orta Düzeyde 3 Yüksek Düzeyde 4 Çok Yüksek Düzeyde

** Önerme Skalası: 1 Kesinlikle Katılmıyorum 2 Katılmıyorum 3 Biraz Katılıyorum 4 Katılıyorum 5 Kesinlikle Katılıyorum

Tablo 9'daki verilerin yorumlanmasına örnek olması açısından, “Bilgisayar kullanımı çalışma saatlerini azaltmıştır” önermesi ele alınmıştır. Ankete katılan

Muhasebe Bürolarında Bilgisayar ve İnternet Kullanımının Faydaları ile İşyeri Özellikleri Arasındaki İlişkiler: Bir Alan Araştırması

meslek mensuplarının “Bilgisayar kullanımı çalışma saatlerini azaltmıştır” önermesine verdikleri yanıtlarla bilgisayardan yararlanma yoğunlukları arasında $p < .05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Grupların çoğunluğu bu önermeye katıldıklarını belirtirlerken bilgisayardan az düzeyde yararlanan grup bu önermeye katılmadığını ifade etmiştir.

Ankete katılan meslek mensuplarının bilgisayardan yararlanma yoğunlukları arttıkça bilgisayar kullanımından sağladıkları faydalar da artmaktadır. Bu önermeler aşağıda sıralanmaktadır. Bilgisayar kullanımı;

- Kırtasiye kullanımını azaltmıştır
- Oto kontrolü sağlamıştır
- Hata yapma olasılığı azalmıştır
- Defter tutma işlemini kolaylaştırmıştır
- Bilgi paylaşımını artırmıştır
- Mükellefin memnuniyetinde artış yaratmıştır
- İş tatminini artırmıştır

Bilgisayardan yararlanma düzeyleri ne olursa olsun meslek mensuplarının tamamının katıldığı önermeler aşağıda sıralanmaktadır. Bilgisayar kullanımı;

- Eleman sayısını azaltmak suretiyle personel maliyetinde azalmaya neden olmuştur
- Oto kontrolü sağlamıştır
- Hata yapma olasılığı azalmıştır
- Defter tutma işlemini kolaylaştırmıştır
- Bilgi paylaşımını artırmıştır
- Verimliliği artırmıştır
- Mükellefin memnuniyetinde artış yaratmıştır
- İş tatminini artırmıştır
- Sunulan hizmet sayısını, türünü ve kalitesini artırmıştır
- Mesleğimizle ilgili gelişmeleri takip etmemiz artmıştır

Tablo 10’da görüldüğü gibi, anlamlı farklılık bulunan ve tablo 9’da yer alan önermelere ilişkin aritmetik ortalamaların toplam aritmetik ortalamaları alındığında, toplam üzerinden grupların verdiği cevaplardan bilgisayar kullanımı için $p < .001$ düzeyinde anlamlı farklılıklar olduğu ortaya çıkmıştır.

Dolayısıyla, (a) ankete katılanlara sunulan önermelerden bir kısmına ilişkin (Tablo 9’de yer alan) bilgisayardan yararlanma yoğunluğuna bağlı olarak görüş farklılıkları oluştuğu, (b) bu önermelerin toplam aritmetik ortalamalarında da (Tablo

10) yine bilgisayardan yararlanma yoğunluğuna bağlı olarak (bilgisayar kullanımına ilişkin) anlamlı farklılıklar ortaya çıktığından, ancak, (c) diğer bir kısım önermeye (Tablo 9'da yer almayan) ilişkin ise istatistiksel olarak anlamlı görüş farklılıkları oluşmadığından, araştırmanın yedinci hipotezi ($H_7=$ Muhasebe bürolarında bilgisayar kullanımının sağladığı faydalara ilişkin görüşler arasında muhasebe bürosunun sunduğu hizmetlerde bilgisayardan yararlanma yoğunluğuna bağlı olarak farklılıklar oluşmaktadır) kısmen kabul edilmiştir (partially supported).

Tablo 10: Sunulan Hizmetlerde Bilgisayardan Yararlanma Yoğunluğu ile Bilgisayar Kullanımının Sağladığı Faydaların İlişkisi

	Bilgisayardan Yararlanma Yoğunluğu				Toplam	F	Sig
	1 AO	2 AO	3 AO	4 AO			
Bilgisayar	3.12*	3.34	3.65	3.98	3.65	8.68	.000

Önerme Skalası: 1=Az Düzeyde, 2=Orta Düzeyde, 3=Yüksek Düzeyde, 4=Çok Yüksek Düzeyde

Sunulan Hizmetlerde Bilgisayardan Yararlanma Yoğunluğu ile İnternet Kullanımının Sağladığı Faydalar Arasındaki İlişki

Sunulan hizmetlerde bilgisayardan yararlanma yoğunluğu açısından internet kullanımından sağlanan faydalara ilişkin önermelere verilen yanıtlar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi ile analiz edilmiştir. $p < .10$ düzeyinde anlamlı farklılık gösteren önermeler tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11'deki önermelere verilen cevaplar incelendiğinde, aritmetik ortalamalar içerisinde en yüksek değere sahip olan önerme "İnternet kullanımı bilgi paylaşımını artırmıştır" ($\bar{x} = 4.00$) olurken bunu "İnternet kullanımı mesleğimizle ilgili gelişmeleri takip etmemizi artırmıştır" ($\bar{x} = 3.97$) ve "İnternet meslek ile ilgili yayınlara daha hızlı ve kolay şekilde ulaşma olanağı sağlamıştır" ($\bar{x} = 3.97$) önermeleri takip etmektedir.

En düşük aritmetik ortalamaya sahip önermeler ise sırasıyla "İnternet büro çalışanlarına evde çalışma olanağı yaratmıştır" ($\bar{x} = 2.71$), "İnternet kullanımı elimizdeki defter sayısında artışa neden olmuştur" ($\bar{x} = 2.91$) ve "İnternet kullanımı mükellef kaybını azaltmıştır" ($\bar{x} = 2.91$) önermeleridir.

Tablo 11'deki verilerin yorumlanmasına örnek olması açısından, "İnternet kullanımı mesleki yeterliliğimin artırılmasına yardımcı olmuştur" önermesi ele alınmıştır. Ankete katılan meslek mensuplarının "İnternet kullanımı mesleki yeterliliğimin artırılmasına yardımcı olmuştur" önermesine verdikleri yanıtlarla bilgisayardan yararlanma yoğunlukları arasında $p < .01$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Katılımcıların hepsi bu önermeye katıldıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 11: Sunulan Hizmetlerde Bilgisayardan Yararlanma Yoğunluğu ile İnternet Kullanımından Sağlanan Faydalar Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Muhasebe Bürolarında Bilgisayar ve İnternet Kullanımının Faydaları ile İşyeri Özellikleri Arasındaki İlişkiler: Bir Alan Araştırması

Önermeler	Bilgisayardan Yararlanma Yoğunluğu					F	Sig.
	*1	2	3	4	T		
	N	N	N	N	N		
Çalışma saatlerini azaltmıştır	14	31	72	44	161	2.67	.049
Kırtasiye kullanımını azaltmıştır	3.35**	2.87	3.38	3.00	3.18	5.80	.001
	14	30	72	4.4	160		
Eleman sayısını azaltmak suretiyle personel maliyetinde azalmaya neden olmuştur	3.35	3.06	3.47	2.65	3.16	6.79	.000
	14	30	72	44	160		
Oto kontrolü sağlamıştır	3.42	3.06	3.37	2.54	3.09	2.19	.091
	14	31	72	44	161		
Hata yapma olasılığı azalmıştır	3.64	3.22	3.62	3.75	3.58	3.28	.022
	12	31	72	44	159		
Defter tutma işlemini kolaylaştırmıştır	3.58	3.19	3.65	3.81	3.60	8.97	.000
	14	30	70	44	158		
Bilgi paylaşımını artırmıştır	3.78	3.46	3.78	2.84	3.46	9.55	.000
	14	29	70	44	157		
Verimliliği artırmıştır	3.85	3.37	4.02	4.43	4.00	4.44	.005
	13	29	68	44	154		
Karlılığı artırmıştır	3.61	3.20	3.79	3.86	3.68	4.39	.005
	14	30	69	44	157		
İş tatminini artırmıştır	3.71	3.06	3.43	2.79	3.21	4.49	.005
	13	30	70	43	156		
Büroda iş yapma şeklini olumlu yönde değiştirmiştir	4.07	3.40	3.67	3.25	3.53	3.34	.021
	14	31	72	43	160		
Muhasebe büromuza bağlılığımız artmıştır	3.28	3.16	3.59	3.81	3.54	2.89	.037
	14	30	71	44	159		
Muhasebecilik mesleğine bağlılığımız artmıştır	3.07	3.20	3.46	3.72	3.45	2.75	.044
	14	29	72	44	159		
Büro sahibine evde çalışma olanağı yaratmıştır	3.00	3.13	3.51	3.65	3.44	3.62	.015
	14	30	72	44	160		
Büro elemanlarına evde çalışma olanağı yaratmıştır	3.50	2.83	3.44	3.13	3.25	8.08	.000
	14	30	69	44	157		
Sunulan hizmet sayısını artırmıştır	3.21	2.80	3.00	2.04	2.71	2.23	.086
	14	30	72	44	160		
Sunulan hizmet kalitesini artırmıştır	3.64	3.36	3.55	3.13	3.41	3.39	.019
	14	30	72	44	160		
Sunulan hizmet türünü artmıştır	3.78	3.20	3.69	3.27	3.49	2.69	.048
	13	28	70	44	155		
Elimizdeki defter sayısında artışa neden olmuştur	3.76	3.14	3.57	3.27	3.42	5.95	.001
	14	31	72	44	161		
Sosyal yaşama daha fazla zaman ayırmamıza yardımcı olmuştur	3.14	2.90	3.20	2.36	2.91	4.41	.005
	14	30	70	44	158		
Mükellef kaybı azalmıştır	3.21	2.93	3.31	2.63	3.04	3.11	.028
	14	30	70	44	158		
Meslek ile ilgili yayınlara daha hızlı ve kolay şekilde ulaşma olanağı sağlamıştır	3.21	2.96	3.10	2.47	2.91	4.96	.003
	14	30	72	44	160		
Mesleki yeterliliğimin artırılmasına yardımcı olmuştur	3.21	3.70	4.11	4.18	3.97	5.62	.001
	14	30	67	44	155		
Mesleğimizle ilgili gelişmeleri takip etmemiz artmıştır	3.71	3.46	3.77	4.29	3.85	8.94	.000
	14	30	70	44	158		
Danışmanlık ve bilgilendirme hizmetleri artmıştır	3.71	3.36	3.97	4.40	3.97	7.02	.000
	14	30	71	44	159		
Mükelleflerle sürekli iletişim kurmaya olanak sağlamıştır	3.71	3.43	3.54	4.25	3.73	2.73	.045
	14	30	72	42	158		
	3.85	3.30	3.56	3.83	3.61		

*Gruplar: 1 Az Düzeyde 2 Orta Düzeyde 3 Yüksek Düzeyde 4 Çok Yüksek Düzeyde

**Önerme Skalası:1 Kesinlikle Katılmıyorum 2 Katılmıyorum 3 Biraz Katılıyorum 4 Katılıyorum 5 Kesinlikle Katılıyorum

Bir diğer örnek ise, "İnternet kullanımı büro sahibine evde çalışma olanağı yaratmıştır" önermesine verilen yanıtlarda ortaya çıkmaktadır. Bu önermeye verilen yanıtlarla bilgisayardan yararlanma düzeyi arasında $p < .05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu görüşe katılımcıların tamamı katılmaktadır ancak bilgisayarı orta düzeyde kullanan meslek mensuplarının katılma dereceleri diğerlerine göre daha düşüktür ($\bar{x} = 2.85$).

Aşağıdaki önermelerde ankete katılan meslek mensuplarının bilgisayardan yararlanma yoğunlukları arttıkça önermeye katılım düzeyleri de artmaktadır. İnternet kullanımı;

- Muhasebe büromuza bağlılığımızı artırmıştır
- Muhasebecilik mesleğine bağlılığımızı artırmıştır
- Meslek ile ilgili yayınlara daha hızlı ve kolay şekilde ulaşma olanağı sağlamıştır.

Bilgisayardan yararlanma düzeyleri ne olursa olsun meslek mensuplarının tamamının katıldığı önermeler aşağıda sıralanmaktadır. İnternet;

- Oto kontrolü sağlamıştır
- Hata yapma olasılığı azalmıştır
- Bilgi paylaşımını artırmıştır
- Verimliliği artırmıştır
- İş tatminini artırmıştır
- Büroda iş yapma şeklini olumlu yönde değiştirmiştir
- Muhasebe büromuza bağımlılığımız artmıştır
- Muhasebecilik mesleğine bağlılığımız artmıştır
- Sunulan hizmet sayısını artırmıştır
- Sunulan hizmet kalitesini artırmıştır
- Sunulan hizmet türünü artmıştır
- Meslek ile ilgili yayınlara daha hızlı ve kolay şekilde ulaşma olanağı sağlamıştır
- Mesleki yeterliliğimin artırılmasına yardımcı olmuştur
- Mesleğimizle ilgili gelişmeleri takip etmemiz artmıştır
- Danışmanlık ve bilgilendirme hizmetleri artmıştır
- Mükelleflerle sürekli iletişim kurmaya olanak sağlamıştır

Tablo 12'de görüldüğü gibi, anlamlı farklılık bulunan ve tablo 11'de yer alan önermelere ilişkin aritmetik ortalamaların toplam aritmetik ortalamaları alındığında,

Muhasebe Bürolarında Bilgisayar ve İnternet Kullanımının Faydaları ile İşyeri Özellikleri Arasındaki İlişkiler: Bir Alan Araştırması

toplam üzerinden grupların bilgisayar kullanımına ilişkin verdiği cevaplardan internet kullanımı için $p < .05$ düzeyinde anlamlı farklılıklar olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 12: Sunulan Hizmetlerde Bilgisayardan Yararlanma Yoğunluğu ile İnternet Kullanımının Sağladığı Faydaların İlişkisi

	Bilgisayardan Yararlanma Yoğunluğu				Toplam	F	Sig
	1	2	3	4			
	AO	AO	AO	AO			
İnternet	3.51*	3.20	3.57	3.36	3.44	3.40	.019

*Önerme Skalası: 1 Az Düzeyde 2 Orta Düzeyde 3 Yüksek Düzeyde 4 Çok Yüksek Düzeyde

Dolayısıyla, (a) ankete katılanlara sunulan önermelerden bir kısmına ilişkin (Tablo 11'de yer alan) bilgisayardan yararlanma yoğunluğuna bağlı olarak görüş farklılıkları oluştuğu, (b) bu önermelerin toplam aritmetik ortalamalarında da (Tablo 12) yine bilgisayardan yararlanma yoğunluğuna bağlı olarak (internet kullanımına ilişkin) anlamlı farklılıklar ortaya çıktığından, ancak, (c) diğer bir kısım önermeye (Tablo 11'de yer almayan) ilişkin ise istatistiksel olarak anlamlı görüş farklılıkları oluşmadığından, araştırmanın sekizinci hipotezi ($H_8 = \text{Muhasebe bürolarında internet kullanımının sağladığı faydalara ilişkin görüşler arasında muhasebe bürosunun sunduğu hizmetlerde bilgisayardan yararlanma yoğunluğuna bağlı olarak farklılıklar oluşmaktadır}$) kısmen kabul edilmiştir (*partially supported*).

Mükelleflerin Beklentilerine Cevap Vermede Bilgisayarın Etkisi ile Bilgisayar Kullanımının Sağladığı Faydalar Arasındaki İlişki

Tablo 13: Mükelleflerin Beklentilerine Cevap Vermede Bilgisayarın Etkisi

	1	2	3	4	5	AO	SS
	N	N	N	N	N		
	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)		
Daha az vergi matrahı çıkması	7 (4.5)	15 (9.6)	107 (68.6)	20 (12.8)	7 (4.5)	3.0321	0.7655
Danışmanlık ücretlerinde indirim	4 (2.16)	10 (6.5)	89 (58.2)	41 (26.8)	9 (5.9)	3.2680	0.7780
İşlerin zamanında tamamlanması	2 (1.3)	6 (3.9)	22 (14.4)	53 (34.6)	70 (45.8)	4.1961	0.9181
Ceza ödememesi	5 (3.2)	6 (3.9)	41 (26.5)	88 (56.8)	15 (9.7)	3.6581	0.8331
Danışmanlık ve bilgilendirme	4 (2.6)	2 (1.3)	23 (15.1)	84 (55.3)	39 (25.7)	4.0000	0.8378
Sürekli iletişim kurulması	4 (2.7)	3 (2.0)	16 (10.8)	90 (608)	35 (23.6)	4.0068	0.8206

1= Hiç Etkisi Olmamıştır 2= Etkisi Olmamıştır 3= Az Etkisi Olmuştur 4= Etkisi Olmuştur, 5= Tamamen Etkisi Olmuştur

Mükelleflerin beklentilerine cevap vermede bilgisayarın etki derecesi açısından bilgisayar kullanımından sağlanan faydalara ilişkin önermelere verilen yanıtlar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı Tablo 14'de incelenmiştir.

Tablo 14'deki önermelere verilen cevaplar incelendiğinde, aritmetik ortalamalar içerisinde en yüksek değere sahip olan önerme "Bilgisayar kullanımı verimliliği artırmıştır" ($\bar{x}=4.18$) olurken bunu "Bilgisayar kullanımı bilgi paylaşımını artırmıştır" ($\bar{x}=4.01$) ve "Bilgisayar kullanımı oto kontrolü sağlamıştır" ($\bar{x}=4.01$) önermeleri izlemektedir. En düşük aritmetik ortalamaya sahip önermeler ise sırasıyla "Bilgisayar kullanımı büroda iş yapma şeklini olumsuz yönde değiştirmiştir" ($\bar{x}=2.42$), "Bilgisayar elimizdeki defter sayısında artışa neden olmuştur" ($\bar{x}=3.08$) ve "Bilgisayar kullanımı mükellef kaybının azalmasına katkıda bulunmuştur" ($\bar{x}=3.30$) önermeleridir.

Tablo 14'deki verilerin yorumlanmasına örnek olması açısından, "Bilgisayar kullanımı karlılığı artırmıştır" önermesi ele alınmıştır. Ankete katılan meslek mensuplarının "Bilgisayar kullanımı karlılığı artırmıştır" önermesine verdikleri yanıtlarla mükelleflerin beklentilerine cevap vermede bilgisayarın etki derecesi arasında $p<.05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Katılımcılardan, bilgisayarın mükelleflerin beklentilerine etkisinin olmadığını savunanlar, bilgisayar kullanımının karlılığı artırdığı yönündeki faydasına da katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bir diğer örnek ise, "Bilgisayar kullanımı sunulan hizmet kalitesini artırmıştır" önermesine verilen yanıtlarda ortaya çıkmaktadır. Bu önermeye verilen yanıtlarla mükelleflerin beklentilerine cevap vermede bilgisayarın etki derecesi arasında $p<.01$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Muhasebe Bürolarında Bilgisayar ve İnternet Kullanımının Faydaları ile İşyeri Özellikleri Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Tablo 14: Mükelleflerin Beklentilerine Cevap Vermede Bilgisayarın Etkisi ile Bilgisayar Kullanımından Sağlanan Faydalar Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Önermeler	Mükelleflerin Beklentilerine Bilgisayarın Etkisi					F	Sig.
	*1	2	3	4	T		
	N	N	N	N	N		
	AO	AO	AO	AO	AO		
Çalışma saatlerini azaltmıştır	14 2.71**	57 3.78	69 3.57	17 3.41	157 3.56	3.33	.021
Oto kontrolü sağlamıştır	12 2.91	56 3.92	66 4.27	17 4.05	151 4.01	7.13	.000
Hata yapma olasılığı azalmıştır	11 3.18	57 3.94	69 4.18	16 3.87	153 3.99	3.87	.010
Bilgi paylaşımını artırmıştır	12 3.33	57 3.82	69 4.33	17 3.88	155 4.01	5.36	.002
Verimliliği artırmıştır	11 3.72	54 4.05	68 4.38	17 4.11	150 4.18	2.47	.064
Karlılığı artırmıştır	12 2.58	55 3.34	67 3.52	17 3.76	151 3.41	3.30	.022
Mükellefin memnuniyetinde artış yaratmıştır	11 3.36	57 3.66	66 4.15	17 4.05	151 3.90	4.49	.005
Büroda iş yapma şeklini olumlu yönde değiştirmiştir	10 3.30	57 3.71	68 4.16	17 3.47	152 3.86	5.14	.002
Sunulan hizmet sayısını artırmıştır	12 3.33	56 3.69	68 4.04	17 3.58	153 3.81	2.29	.080
Sunulan hizmet kalitesini artırmıştır	12 3.00	56 3.69	67 4.23	17 3.88	152 3.90	7.62	.000
Sunulan hizmet türünü artırmıştır	12 2.91	57 3.47	68 4.17	17 3.88	154 3.78	8.45	.000
Elimizdeki defter sayısında artışa neden olmuştur	12 3.50	54 2.72	67 3.26	17 3.23	150 3.08	3.30	.022
Mükellef kaybı azalmıştır	12 3.33	57 2.96	65 3.56	17 3.41	151 3.30	2.51	.061
Büroda iş yapma şeklini olumsuz yönde değiştirmiştir	12 3.08	57 2.42	67 2.10	17 3.23	153 2.42	4.88	.003
Mesleğimizle ilgili gelişmeleri takip etmemiz artmıştır	11 3.54	56 3.80	65 4.21	17 4.05	149 3.99	2.39	.071

*Gruplar: 1 Etkisi Olmamıştır 2 Az Etkisi Olmuştur 3 Etkisi Olmuştur 4 Tamamen Etkisi Olmuştur

**Önerme Skalası: 1 Kesinlikle Katılmıyorum 2 Katılmıyorum 3 Biraz Katılıyorum 4 Katılıyorum 5 Kesinlikle Katılıyorum

Katılımcılardan bilgisayarın mükelleflerin beklentilerine etkisinin olmadığını savunanlar, bilgisayar kullanımının karlılığı artırdığı yönündeki faydasına da katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu görüşe katılımcıların tamamı katılmaktadır ancak mükelleflerin beklentilerine cevap vermede bilgisayarın etkisinin olmadığını düşünen meslek mensuplarının katılma dereceleri diğerlerine göre daha düşüktür ($\bar{x}=3.00$).

Ankete katılan meslek mensuplarının “Bilgisayar kullanımı karlılığı artırmıştır” önermesine katılımları, mükelleflerin beklentilerine cevap vermede bilgisayarın etki derecesi arttıkça artmaktadır.

Mükelleflerin beklentilerine cevap vermede bilgisayarın etki derecesi ne olursa olsun meslek mensuplarının tamamının katıldığı önermeler aşağıda sıralanmaktadır. Bilgisayar;

- Hata yapma olasılığını azaltmıştır
- Bilgi paylaşımını artırmıştır
- Verimliliği artırmıştır
- Mükellefin memnuniyetinde artış yaratmıştır
- Büroda iş yapma şeklini olumlu yönde değiştirmiştir
- Sunulan hizmet sayısını artırmıştır
- Sunulan hizmet kalitesini artırmıştır
- Meslek ile ilgili gelişmelerin takibini artırmıştır.

Mükelleflerin beklentilerine cevap vermede bilgisayarın etkili olduğunu ifade eden meslek mensupları “Bilgisayar büroda iş yapma şeklini olumsuz yönde değiştirmiştir” önermesi dışındaki önermelere katıldıklarını ifade etmişlerdir.

Mükelleflerin beklentilerine cevap vermede bilgisayarın tamamen etkili olduğunu belirten meslek mensupları ise bilgisayar kullanımından sağlanan faydalara ilişkin önermelerin tamamına katıldıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 15’de görüldüğü gibi, anlamlı farklılık bulunan ve tablo 14’de yer alan önermelere ilişkin aritmetik ortalamaların toplam aritmetik ortalamaları alındığında, toplam üzerinden grupların verdiği cevaplardan bilgisayar kullanımı için $p < .001$ düzeyinde anlamlı farklılıklar olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 15: Mükelleflerin Beklentilerine Cevap Vermede Bilgisayarın Etkisi ile Bilgisayar Kullanımının Sağladığı Faydaların İlişkisi

	Mükelleflerin Beklentilerine Bilgisayarın Etkisi				Toplam	F	Sig
	1	2	3	4			
	AO	AO	AO	AO			
Bilgisayar	2.89	3.54	3.85	3.72	3.64	9.28	.000

Önerme Skalası: 1 Etkisi Olmamıştır 2 Az etkisi Olmuştur 3 Etkisi Olmuştur 4 Tamamen Etkisi Olmuştur

Dolayısıyla, (a) ankete katılanlara sunulan önermelerden bir kısmına ilişkin (Tablo 14’de yer alan) mükelleflerin beklentilerine cevap vermede bilgisayarın etkisine bağlı olarak görüş farklılıkları olduğu, (b) bu önermelerin toplam aritmetik

ortalamalarında da (Tablo 15) yine mükelleflerin beklentilerine cevap vermeye bağlı olarak anlamlı farklılıklar ortaya çıktığından, ancak, (c) diğer bir kısım önermeye (Tablo 14'de yer almayan) ilişkin ise istatistiksel olarak anlamlı görüş farklılıkları oluşmadığından, araştırmanın dokuzuncu hipotezi ($H_9 = \text{Muhasebe bürolarında bilgisayar kullanımının sağladığı faydalara ilişkin görüşler arasında mükelleflerin beklentilerine cevap vermede bilgisayarın etkisine bağlı olarak farklılıklar oluşmaktadır}$) kısmen kabul edilmiştir (*partially supported*).

Mükelleflerin Beklentilerine Cevap Vermede İnternetin Etkisi ile İnternet Kullanımının Sağladığı Faydalar Arasındaki İlişki

Mükelleflerin beklentilerine cevap vermede internetin etki derecesi açısından internet kullanımından sağlanan faydalara ilişkin önermelere verilen yanıtlar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi ile analiz edilmiştir. $p < .10$ düzeyinde anlamlı farklılık gösteren önermeler tablo 16'da sunulmuştur.

Tablo 16'daki önermelere verilen cevaplar incelendiğinde, aritmetik ortalamalar içerisinde en yüksek değere sahip olan önerme "İnternet kullanımı bilgi paylaşımını artırmıştır" ($\bar{x} = 4.00$) olurken bunu "İnternet kullanımı meslek ile ilgili yayınlara daha hızlı ve kolay şekilde ulaşma olanağı sağlamıştır" ($\bar{x} = 3.97$) ve "İnternet kullanımı meslek ile ilgili gelişmeleri takibimizi artırmıştır" ($\bar{x} = 3.95$) önermeleri izlemektedir. En düşük aritmetik ortalamaya sahip önermeler ise sırasıyla "İnternet kullanımı mükellef kaybının azalmasına katkı sağlamıştır" ($\bar{x} = 2.90$), "İnternet elimizdeki defter sayısında artışa neden olmuştur" ($\bar{x} = 2.90$) ve "İnternet sosyal yaşama daha fazla zaman ayırmamıza yardımcı olmuştur" ($\bar{x} = 3.02$) önermeleridir.

Tablo 16'daki verilerin yorumlanmasına örnek olması açısından, "İnternet kullanımı mükellef kaybını azaltmıştır" önermesi ele alınmıştır. Ankete katılan meslek mensuplarının "İnternet kullanımı mükellef kaybını azaltmıştır" önermesine verdikleri yanıtlarla mükelleflerin beklentilerine cevap vermede internetin etki derecesi arasında $p < .10$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Katılımcılardan mükelleflerin beklentilerine cevap vermede internetin tamamen etkili olduğunu savunanlar hariç, diğer katılımcılar bu önermeye katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bir diğer örnek ise, "İnternet kullanımı mesleğimizle ilgili gelişmeleri takibimizi artırmıştır" önermesine verilen yanıtlarda ortaya çıkmaktadır. Bu önermeye verilen yanıtlarla mükelleflerin beklentilerine cevap vermede internetin etki derecesi arasında $p < .01$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Katılımcılardan internetin mükelleflerin beklentilerine etkisinin olmadığını savunanlar, internet kullanımının meslek ile ilgili gelişmelerin takibini artırdığı yönündeki faydasına da katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu görüşe mükelleflerin

beklentilerine cevap vermede bilgisayarın etkisinin olduğunu düşünen meslek mensuplarının katılma dereceleri diğerlerine göre daha yüksektir ($\bar{x}=4.28$).

Tablo 16: Mükelleflerin Beklentilerine Cevap Vermede İnternetin Etkisi ile İnternet Kullanımından Sağlanan Faydalar Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Önergeler	Mükelleflerin Beklentilerine İnternetin Etkisi					F	Sig.
	*1	2	3	4	T		
	N AO	N AO	N AO	N AO	N AO		
Çalışma saatlerini azaltmıştır	17 2.94**	57 2.70	68 3.41	16 4.00	158 3.16	10.92	.000
Kırtasiye kullanımını azaltmıştır	17 2.88	57 2.68	67 3.37	16 4.12	157 3.14	10.67	.000
Eleman sayısını azaltmak suretiyle personel maliyetinde azalmaya neden olmuştur	17 3.05	57 2.59	67 3.29	16 3.87	157 3.07	9.15	.000
Oto kontrolü sağlamıştır	17 3.23	57 3.21	68 3.83	16 4.12	158 3.57	8.63	.000
Hata yapma olasılığı azalmıştır	15 2.80	57 3.29	68 3.85	16 4.31	156 3.59	14.34	.000
Defter tutma işlemini kolaylaştırmıştır	16 3.43	56 3.16	68 3.50	15 4.33	155 3.45	5.35	.002
Bilgi paylaşımını artırmıştır	17 3.05	56 3.85	67 4.29	14 4.35	154 4.00	11.85	.000
Verimliliği artırmıştır	16 2.68	56 3.48	66 3.98	14 4.21	152 3.68	17.15	.000

*Gruplar: 1Etkisi olmamıştır 2 Az Etkisi olmuştur 3 Etkisi Olmuştur 4 Tamamen Etkisi Olmuştur

** Önerme Skalası: 1 Kesinlikle Katılmıyorum 2 Katılmıyorum 3 Biraz Katılıyorum 4 Katılıyorum 5 Kesinlikle Katılıyorum

Diğer bir örnek ise, "İnternet kullanımı iş dışı konularda iletişimde artışa neden olmuştur" önermesine verilen yanıtlarda ortaya çıkmaktadır. Bu önermeye verilen yanıtlarla mükelleflerin beklentilerine cevap vermede internetin etki derecesi arasında $p<.10$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Katılımcılardan internetin mükelleflerin beklentilerine etkisinin olmadığını savunanlar hariç, diğer katılımcılar internet kullanımının iş dışı konularda iletişimde artışa neden olduğu yönündeki önermeye katıldıklarını ifade etmişlerdir. Bu görüşe mükelleflerin beklentilerine cevap vermede bilgisayarın tamamen etkisinin olduğunu düşünen meslek mensuplarının katılma dereceleri diğerlerine göre daha yüksektir ($\bar{x}=3.68$).

Ankete katılanların aşağıdaki önermelere katılma düzeyleri mükelleflerin beklentilerine cevap vermede internetin etki derecesi arttıkça artmaktadır. İnternet;

- Oto kontrolü sağlamıştır
- Hata yapma olasılığını azaltmıştır
- Bilgi paylaşımını artırmıştır

Muhasebe Bürolarında Bilgisayar ve İnternet Kullanımının Faydaları ile İşyeri Özellikleri Arasındaki İlişkiler: Bir Alan Araştırması

- Verimliliği artırmıştır
- Karlılığı artırmıştır
- Mükellefin memnuniyetinde artış yaratmıştır
- İş tatminini artırmıştır
- Büroda iş yapma şeklini olumlu yönde değiştirmiştir
- Kullanımı muhasebe büromuza bağımlılığımız artmıştır
- Muhasebecilik mesleğine bağıllığımız artmıştır
- Sunulan hizmet sayısını artırmıştır
- Sunulan hizmet kalitesini artırmıştır
- Sunulan hizmet türünü artmıştır
- Elimizdeki defter sayısında artışa neden olmuştur
- Sosyal yaşama daha fazla zaman ayırmamıza yardımcı olmuştur
- Yapılan işin katma değerini artırmıştır
- İletişim maliyetini azaltmıştır (Telefon ve posta masraflarını vb.)
- Meslek ile ilgili yayınlara daha hızlı ve kolay şekilde ulaşma olanağı sağlamıştır
- Mükelleflerle sürekli iletişim kurmaya olanak sağlamıştır
- İş dışı konularda iletişimde artışa neden olmuştur

Mükelleflerin beklentilerine cevap vermede internetin etki derecesi ne olursa olsun meslek mensuplarının tamamının katıldığı önermeler aşağıda sıralanmaktadır. İnternet;

- Oto kontrolü sağlamıştır
- Defter tutma işlemi kolaylaştırmıştır
- Bilgi paylaşımını artırmıştır
- İş tatminini artırmıştır
- Sunulan hizmet sayısını artırmıştır

Mükelleflerin beklentilerine cevap vermede internetin tamamen etkili olduğunu belirten meslek mensupları ise internet kullanımından sağlanan faydalara ilişkin önermelerin tamamına (AO>3.50' nin üzerinde katıldıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 17'de görüldüğü gibi, anlamlı farklılık bulunan ve tablo 16'da yer alan önermelere ilişkin aritmetik ortalamaların toplam aritmetik ortalamaları alındığında, toplam üzerinden grupların verdiği cevaplardan internet kullanımı için $p < .001$ düzeyinde anlamlı farklılıklar olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 17: Mükelleflerin Beklentilerine Cevap Vermede İnternetin Etkisi ile İnternet Kullanımının Sağladığı Faydaların İlişkisi

	Mükelleflerin İnternetin Etkisi		Beklentilerine		Toplam	F	Sig
	1	2	3	4			
	AO	AO	AO	AO			
İnternet	2.90*	3.21	3.63	4.09	3.44	22.34	000

*Önerme Skalası: 1 Etkisi Olmamıştır 2 Az etkisi Olmuştur 3 Etkisi Olmuştur
4 Tamamen Etkisi Olmuştur

Dolayısıyla, (a) ankete katılanlara sunulan önermelerden bir kısmına ilişkin (Tablo 16'da yer alan) mükelleflerin beklentilerine cevap vermede internetin etkisine bağlı olarak görüş farklılıkları olduğu, (b) bu önermelerin toplam aritmetik ortalamalarında da (Tablo 17) yine mükelleflerin beklentilerine bağlı olarak anlamlı farklılıklar ortaya çıktığından, ancak, (c) diğer bir kısım önermeye (Tablo 16'da yer almayan) ilişkin ise istatistiksel olarak anlamlı görüş farklılıkları oluşmadığından, araştırmanın onuncu hipotezi (H_{10} = Muhasebe bürolarında internet kullanımının sağladığı faydalara ilişkin görüşler arasında mükelleflerin beklentilerine cevap vermede internetin etkisine bağlı olarak farklılıklar oluşmaktadır) kısmen kabul edilmiştir (*partially supported*).

Sonuç ve Değerlendirme

Muhasebe bürolarının işyeri özellikleri ile bilgisayar ve internet kullanımından sağladıkları faydalar arasındaki ilişki düzeyinin tespitine yönelik yapılan bu alan çalışmasında önemli bulgulara erişilmiştir. Genellikle bilgisayar ve internet kullanımından sağlanan faydalara ilişkin algılamalara yönelik olarak muhasebe bürolarının işyeri özelliklerinden, "muhasebe bürosunu faaliyet süresi", "personele ayrılan gelir payı" ve "mükellef dönüşüm oranında" anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır.

Yapılan çalışmada muhasebe bürolarının gelirinden personel ücretleri için ayrılan payın yüksekliği, işyerinin gerek bilgisayar ve gerekse internet kullanımından daha fazla fayda sağlamasına ve buna bağlı olarak çalışanların daha verimli çalışmasına imkan tanımaktadır.

Elde edilen bulgulara göre, muhasebe bürolarında internet kullanımı mükellef dönüşüm oranı açısından işyerinin rakiplerine göre rekabet üstünlüğü sağlamasında çok fazla etkili olmamaktadır. Diğer bir açıdan, muhasebe bürolarının sundukları hizmetlerde bilgi teknolojisi araçlarını kullanım düzeyleri arttıkça mesleğe olan bağlılıkları ve iş tatminleri de artmaktadır. Ayrıca, mükelleflerin beklentilerinin

Muhasebe Bürolarında Bilgisayar ve İnternet Kullanımının Faydaları ile İşyeri Özellikleri Arasındaki İlişkiler: Bir Alan Araştırması

karşılanmasında bilgi teknolojisi araçlarının kullanımı mükellef memnuniyetini artırmaktadır.

Yapılan çalışma sonucunda, katılımcılar en fazla bilgisayar kullanımının verimliliği artırdığı, defter tutma işlemini kolaylaştırdığı, bilgi paylaşımını artırdığı, oto kontrolü sağladığı, meslek ile ilgili gelişmelerin takibini artırdığı, iş tatminini artırdığı, eleman sayısını azaltmak suretiyle personel maliyetini azalttığı görüşlerine katılmaktadırlar. İnternet kullanımının ise bilgi paylaşımını artırdığı, meslek ile ilgili yayınlara daha hızlı ve kolay şekilde ulaşma olanağı yarattığı, meslek ile ilgili gelişmelerin takibini kolaylaştırdığı ve verimliliği artırdığı görüşlerine katılırlarken, bilgisayarın büroda iş yapma şeklini olumsuz yönde değiştirdiği ve büro elemanlarına evde çalışma olanağı yarattığı görüşleri ile internet kullanımının büro elemanlarına evde çalışma olanağı yarattığı ve ellerindeki defter sayısında artışa neden olduğu yönündeki görüşlere katılmamaktadırlar.

Muhasebe meslek mensuplarının bilgisayar ve internet kullanımından sağladıkları faydalar ile işyeri özellikleri arasındaki ilişkiye yönelik yapılan analizlerde her bir grubun ortalamasının 5'li ölçekte çoğunlukla 3-3.5 aralığında gerçekleşmesi katılımcıların bilgisayar ve internette belirli bir oranda yararlandıkları ancak bu oranın beklenen düzeye henüz ulaşmamış olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, muhasebe bürolarında bilgi teknolojisi araçlarının orta düzeyde kullanıldığı, bunlardan beklenen faydaların bir kısmının sağlandığı ancak elde edilen faydaların yeterli olmadığı ve bilgi teknolojisinden yararlanma düzeyi arttıkça elde edilen faydalarda da artış sağlandığı, bu nedenle muhasebe bürolarının bilgi teknolojisi araçlarından daha fazla faydalanma yollarını araştırmaları gerektiği, yapılan çalışma sonucunda tespit edilmiştir.

Kaynakça

- Akdoğan, H. (2005), "Muhasebe Mesleğinde Toplam Kalite Yönetimi İçerisinde Yer Alan Müşteri Memnuniyeti ve Etik İlişkisi", *Muhasebe ve Denetime Bakış*, Sayı 14, Yıl 4, Ocak, s. 75-87.
- Aslantaş, B.A.(2005), "Muhasebe Bilgi sisteminde Teknoloji-1", <http://www.muhasabetr.com/yazarlarimiz/burcu/001/> (Erişim Tarihi: 29.07.2009)
- Buhalis, D. (1998), "Strategic Use of Information Technologies in The Tourism Industry", *Tourism Management*, 19, s.409-421.
- Chen, M., Tseng C. ve Chang J. (2005), "A Survey Investigation into the Use of the Internet Among Accounting Firms", *International Journal of Management*, 22, s. 649-660.
- Civan, M. ve Yıldız F. (2003), "Globalleşme Sürecinden Muhasebe Meslek Eğitiminin Etkilenmesi", 6. *Muhasebe Denetimi Sempozyumu*, 16-19 Nisan, <http://archive.ismmmo.org.tr/docs/sempozyum/06Sempozyum/3Oturum/MehmetCivan.pdf> (Erişim Tarihi: 01.12.2008).
- Çapar, B. (2000), *İşletmelerde Bilgiye Erişimin Önemi*, Türk Kütüphaneciliği, 14, 2, s.220-225.
- Güzel, T. ve Mersin Z. (2007), "Changes Caused By The Information Technologies on The Accounting Appliations of The Companies", 8-9 March 2007, (Ed.: *Association of Accounting and Finance Academicians*), s.243-249.
- Ismail, N.A., Abdullah S.N., Tayib M. (2003), "Computer-Based Accounting Systems: The Case of Manufacturing-Based Small and Medium Enterprises in the Northern Region of Peninsular Malaysia", *Jurnal Teknologi*, 39 (E) Dis., 19-36, <http://www.penerbit.utm.my/onlinejournal/39/E/JTKK39E2.pdf> (Erişim Tarihi 28.07.2009).
- Önal, S., Eraslan S. ve Kendirli S. (1999), "Muhasebede Bilgisayar Kullanımı ve Bilgisayar Yazılımlarının Analizine İlişkin Kahramanmaraş'ta Yapılan Bir Araştırma", *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 1, s.95-110.
- Porter, M.E. ve Millar V.E. (1999), "How Information Gives You Competitive Advantage: The Information Revolution Is Transforming The Nature of Competition", (Ed: James M. Matarazzo ve Suzan D. Connolly), *Knowledge And Special Libraries*, Boston, Butterworth-Heinemann, s.85-106.
- Rodoplu, D. (2008), "Bilgi Teknoloji Uygulamalarına Karşı Çalışan Direnci; Hastane Bilgi Sistemi Üzerinde Bir Uygulama", *Review of Social, Economic & Business Studies*, Vol. 9/10, s.409-438.
- Sanlı, N. (2001), "Türkiye'de Muhasebe Mesleğinin Yeni Vizyonu ve Değişen Misyonu", *Mali Çözüm Dergisi*, Sayı 56, Temmuz-Ağustos-Eylül, s. 10-13.
- Sürmen, Y., Daştan A. (2007), "The Relationship Between The Historical Development of Accounting Information System and Its Applications and Information Technologies", 8-9 March 2007, (Ed.: *Association of Accounting and Finance Academicians*), s. 218-232.
- Tekin, M., Zerenler M. ve Bilge A. (2005), "Bilişim Teknolojileri Kullanımının İşletme Performansına Etkileri: Lojistik Sektöründe Bir Uygulama", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, Yıl 4, sayı 8, Güz, s. 115-129.

Muhasebe Bürolarında Bilgisayar ve İnternet Kullanımının Faydaları ile İşyeri Özellikleri Arasındaki İlişkiler: Bir Alan Araştırması

Uyar, S. (2008), "Muhasebeciler ve Bilgi Teknolojileri," <http://www.muhasetr.com/yazarlarimiz/suleyman/012/> (Erişim Tarihi: 12.01.2010).

Wright, W. F., Smith R., Jesser R., ve Stupeck M. (1999), *Information Technology, Process Reengineering and Performance Measurement: A Balanced Scorecard Analysis Of Compaq Computer Corporation*, Communications of the Association for Information Systems, 1, s.1-51.

www.iibf.ogu.edu.tr, "Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde Bilgi Teknolojisi Hizmetlerinin Sağlanmasında Dış Kaynak Kullanımı ve Uşak'ta Bir Araştırma", <http://iibf.ogu.edu.tr/kongre/bildiriler/16-02.pdf> . (Erişim Tarihi: 05.06.2009).

www.sc.ehu.es, "Overwiev of XBRL Technologies for Decision Making in Accounting Information Systems", <http://www.sc.ehu.es/jwdocoj/remis/docs/adis-07-reyes-xbrl.pdf> (Erişim Tarihi: 05.01.2010).

Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Mesleklerine İlişkin Haksız Rekabet ve Reklam Yasağı Yönetmeliği.